

Natuur ontmoet Cultuur

Natuur dichtbij 20 jaar

HET FLEVO
LANDSCHAP

Een visie op de toekomst

Het Flevo-landschap anno 2006: een volwassen organisatie

*In 2006 bestaat
Het Flevo-landschap 20 jaar.
Voor een natuurorganisatie nog
jong, maar dankzij de
dynamische ontwikkeling van
Flevoland al in het bezit van een
respectabele geschiedenis.*

*Het Flevo-landschap heeft
dit jubileum aangegrepen om
eens stil te staan bij onze rol
in een gebied dat volop in
beweging is.*

*Deze brochure laat u nader
kennismaken met ons werk en
onze koers voor de toekomst.*

Natuur dichtbij **20** Jaar
**HET FLEVO
LANDSCHAP**

**Het Flevo-landschap is dé particuliere
terreinbeherende organisatie in Flevoland.
We zetten ons allereerst in voor behoud en
bescherming van natuur in de provincie.
Met name door natuurgebieden in beheer
te verkrijgen en vervolgens te beheren.
Daar blijft het echter niet bij.**

**We zijn actief in het markante, door de
mens ontworpen en ingerichte landschap
van Flevoland. Die typisch Flevolandse
omgeving is de drager van opmerkelijke
landschappelijke en cultuurhistorische
waarden, die eveneens onze zorg
verdienen. En dan zijn er natuurlijk de
mensen; de Flevolandse en andere
recreanten die van de Flevolandse natuur
willen genieten. Zij zijn welkom in de
meeste terreinen van Het Flevo-landschap.
Gastvrijheid is daarom vanzelfsprekend.**

**Goede wandel- en fietspaden en
inspirerende informatievoorziening
maken een bezoek aan onze terreinen tot
een waardevolle en leerzame belevenis.**

onze missie:

- behoud, bescherming en ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorisch erfgoed in Flevoland.
- open wisselwerking met de Flevolandse samenleving door terreinbeheer en communicatie, beide in de brede zin van het woord.

20 jaar en een nieuwe koers

De ontwikkelingen in de provincie en de bezinning van de organisatie daarop leiden tot een nieuw blikveld, een nieuwe manier van kijken naar en omgaan met de omgeving en in het bijzonder de Flevolandse samenleving. We zullen daarom zelf het stuurwiel in handen nemen. Niet passief de veranderingen ondergaan maar actief een rol spelen in de toekomst van natuur en samenleving in Flevoland. Het Flevo-landschap kan als organisatie hierin veel betekenen en daar mogen we trots op zijn.

Motto: natuur ontmoet cultuur

Het motto voor ons beleidsplan is "natuur ontmoet cultuur". Natuur en het beheer daarvan zijn belangrijk, maar de mens is evenzeer belangrijk. Cultuur omvat zowel de mens als dat wat de mens heeft voortgebracht. In Flevoland is de natuur grotendeels door mensenhand ingericht. De Flevolandse natuur is naast een resultaat van natuurlijke processen daarom óók een voortbrengsel van cultuur.

In ons werk ontmoeten natuur en cultuur elkaar op verschillende manieren. Het Flevo-landschap is actief in een man-made omgeving die op de overgang van randstad naar platteland ligt. We beheren een aantal cultuurhistorische objecten en landschapskunst. De bevolking groeit en wordt steeds diverser van samenstelling.

De behoefte van Flevolandse aan een gezamenlijk streekgevoel en de interesse voor historie nemen toe. Bovendien ervaren we nog dagelijks dat de mens aan de oorsprong van natuur in Flevoland staat.

Onze ambitie, wat wil Het Flevo-landschap zijn?

Het Flevo-landschap is primair een terreinbeherende organisatie. Maar Het Flevo-landschap wil meer zijn, namelijk dé particuliere Flevolandse natuurbeheerorganisatie. Alom bekend onder en gedragen door de bevolking.

Dit betekent dat het beheer van onze terreinen niet alleen kwalitatief goed en zichtbaar moet zijn. Het dient maatwerk te zijn en aan te sluiten bij de functie van het terrein. Primair gericht op de ecologie, maar daarnaast ook afgestemd op het Flevolandse erfgoed: landschap en cultuurhistorie. En met bovendien waar mogelijk ruimte voor recreatie.

We willen ons gesteund weten door een stevige achterban die zowel qua geografie als achtergrond een afspiegeling vormt van de Flevolandse samenleving. We richten onze communicatie dus op de Flevolandse samenleving in haar volle breedte, van platteland tot in de steden. De komende jaren zal daarbij een accent liggen op het zich snel ontwik-

kelende randstedelijke Almere.

Daarnaast willen we onze kennis en ervaring inzetten voor instandhouding, bescherming en ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorie, die typerend is voor Flevoland. Niet alleen in onze eigen terreinen, maar ook door onze expertise beschikbaar te stellen aan andere organisaties en particulieren, of door beleidsbeïnvloeding van overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Uiteraard streven we ook naar een gezonde financiële basis en een efficiënte, effectieve en lenige werkorganisatie. Zowel met menselijk als financieel kapitaal moet wijs worden omgegaan.

Koers voor de toekomst

Een nieuwe beleidskoers betekent natuurlijk niet dat het roer volledig om gaat. Het is immers zaak om het goede te behouden en te versterken. Ook dit is daarom onderdeel van ons beleid, naast onze nieuwe ambities rond identiteit en draagvlak, samenwerking en innovatie. Allemaal situaties waarin natuur en cultuur elkaar kunnen versterken.

Behouden en versterken: kwaliteit en beheerareaal

Kwaliteit van natuur, beheer en gastheerschap blijven speerpunten in ons beleid. Goed en transparant beheer, maatwerk voor de verschillende gebieden, zal bijdragen aan bescherming en vergroting van de Flevolandse (natuur)waarden. Dit betekent keuzes maken in de natuurdoelstellingen

voor terreinen, deze keuzes vastleggen in beheerplannen en daar vervolgens consequent naar handelen. Bovendien wil Het Flevo-landschap gastvrij zijn en een goed gastheer. Dit betekent óók uitleggen aan het publiek waarom Het Flevo-landschap bepaalde beheermaatregelen treft en wat de spelregels zijn in de natuurgebieden.

Als natuurorganisatie streven we naar vergroting van ons beheerareaal. Prioriteit daarbij krijgt natuur die in de Ecologische Hoofdstructuur ligt. Verder hechten wij aan het verkrijgen en ontwikkelen van natuurgebieden dicht bij steden en dorpen. Uitbreiding van bestaande natuurgebieden is wenselijk, omdat dit bijdraagt tot meer robuustheid van de natuur en grotere efficiëntie in het beheer.

Nieuwe weg: identiteit en draagvlak

Onder het motto "natuur ontmoet cultuur" wil Het Flevo-landschap werken aan versterking van de Flevolandse identiteit. We zijn er trots op een Flevolandse organisatie te zijn en kiezen daarom in het beheer voor typisch Flevolandse terreinen. Kenmerkend voor Flevoland zijn natte natuur ofwel wetlands, bossen en graslanden op meestal voedselrijke bodem. We willen met ons landschap, cultuurhistorie, landart én natuur, maar ook met onze activiteiten en informatievoorziening het Flevolandse karakter laten uitstralen.

Daarnaast willen we de terreinbeherende natuurorganisatie zijn van en voor alle inwoners en bezoekers van Flevoland. Door gastvrije en uitnodigende terreinen en goede informatie over de gebieden en onze doelstellingen, willen we de Flevolandse bevolking aan ons binden.

Nieuwe weg: samenwerking en innovatie

Flevoland ontwikkelt zich snel. De Flevolandse ruimte is niet langer onbegrensd en blanco. Belangen van natuur en landschap enerzijds en gebiedsontwikkeling anderzijds moeten in elkaar worden gevlochten. Samen werken aan een toekomst met kwaliteit is noodzakelijk.

Het Flevo-landschap werkt mee aan functieverbreiding in natuurgebieden mits de natuur daar per saldo beter van wordt. We staan in principe open voor invulling van functies als recreatie en waterberging in de natuurgebieden. Bij ontwikkeling van nieuwe natuur is het makkelijker om recreatie en waterberging een plek te geven en kunnen zelfs functies als wonen en werken verkend worden. Rond de stedelijke gebieden willen we samen met partijen als gemeenten en bedrijfsleven werken aan een goede balans tussen ecologie en recreatie. Almere zal daarin de komende tijd speerpunt zijn.

Daarnaast staat Het Flevo-landschap ook open voor samenwerking met nieuwe partners die natuur, landschap en cultuurhistorie ten goede komen. Bijvoorbeeld op het gebied van kennis en ervaring, maar ook op het gebied van marketing van natuur- en cultuurrecreatie of particulier dan wel agrarisch natuurbeheer. Natuurlijke partners voor ons als Het Flevo-landschap zijn de overheden, het toeristisch-recreatief bedrijfsleven, culturele en erfgoedorganisaties, agrarische en educatieve organisaties.

Voorwaarden voor de nieuwe koers

Een koerswijziging gaat niet vanzelf, maar vergt een inspanning van de organisatie en staat of valt met steun van de omgeving en financiële zekerheid.

Als organisatie willen we extrovertier worden, onze doelstellingen en activiteiten meer uitdragen en meer openstaan voor de buitenwereld en de interactie zoeken.

Om deze ambitie te kunnen realiseren moet het bedrijf Het Flevo-landschap als een goed geoliede machine functioneren. Het stellen van prioriteiten, het soepel en gestructureerd verlopen van werkprocessen en een goede samenwerking zijn belangrijke factoren voor kwaliteit en werkplezier. De bestuursstructuur moet de voorwaarden scheppen voor een zelfstandige en professionele werkorganisatie.

Het Flevo-landschap zal alert moeten zijn op wijzigingen in overheidsfinanciering en moeten blijven streven naar kostenreductie. Om een gezonde financiële basis te kunnen waarborgen, zullen we voortdurend nieuwe wegen voor financiering moeten zoeken.

Resumé

Veel mooie voornemens, kortom, waarvoor we ons de komende jaren extra willen inzetten.

Voornemens die vertaald kunnen worden in vier speerpunten voor het werk van alledag:

- transparant beheer op maat
- gastvrijheid voor elke natuurliefhebber
- beleid en communicatie met de luiken open
- fondsenwerving voor draagvlak

Natuur dichtbij **20** jaar
HET FLEVO
LANDSCHAP

Het werk van het Flevo-landschap

Beheerwerk vraagt een lange adem

Een groot deel van het beheerwerk dat de terreinmedewerkers verzetten, komt jaarlijks terug: maaien van grasland, verzorgen van bossen, schonen van sloten, en niet te vergeten: onderhoud van recreatievoorzieningen. Met name het onderhoud en vrijhouden van fiets- en wandelpaden vergt veel inspanning.

Daarnaast richt de werkkuitvoering zich op verbetering van natuurwaarden. Bijvoorbeeld de verbetering van de voedselsituatie voor weidevogels of de aanleg van natte natuur voor moerasvogels. Dit zijn meestal grote projecten naar aanleiding van veldonderzoek.

Gastvrij uit principe

Het Flevo-landschap stelt zoveel mogelijk natuurgebieden open voor publiek. Alleen als de natuurwaarden te kwetsbaar zijn, is een terrein uitsluitend toegankelijk tijdens begeleide excursies. Het Toppad bij Urk, waar de bedreigde kiekendief zijn leefgebied heeft, is zo'n terrein.

Bij alle terreinen staat de naam en de openstelling aangegeven. Het Flevo-landschap organiseert ook vele excursies voor haar bezoekers. Verder is er veel aandacht voor educatieve kinderactiviteiten, zowel in schoolverband als voor gezinnen. Een actueel aanbod is te vinden op onze website.

Voorlichting op allerlei manieren

We willen de Flevolandse graag betrekken bij onze natuurgebieden en het werk dat Het Flevo-landschap doet. Dat doen we bijvoorbeeld in onze drie bezoekerscentra Natuurpark, Gesteentetuin en Trekvogel, waar deskundige vrijwilligers optreden als gastheer of gastvrouw.

Ons periodieke Magazine, de website en de digitale Nieuwsbrief brengen daarnaast alle actuele informatie thuis. Verder beschikken we over een breed scala aan folders en brochures over onze gebieden en staan in de terreinen zelf informatiepanelen die de bezoeker in de sfeer van het natuurgebied brengen.

Het gaat niet vanzelf

Duidelijk zal zijn dat het merendeel van onze activiteiten gericht is op beheer, gastvrijheid en voorlichting. Maar er is ook het nodig "binnenwerk": administratie en beleidsvorming, projectleiding en natuurlijk belangenbehartiging van natuur, landschap en cultuurhistorie of van Het Flevo-landschap als organisatie.

De terreinen van Het Flevo-landschap

Natuur op voedselrijke bodem

De natuur die Het Flevo-landschap beheert, wordt grotendeels gekenmerkt door het voedselrijke karakter van de kleipolders waaruit Flevoland bestaat. Het gaat om moerassen en plassen, polderbossen en graslanden. Typisch zijn gebieden als de Lepelaarplassen bij Almere, het Knarbos, en het Greppelveld bij Elburg. De polderbossen zullen de komende decennia een omslag naar volwassen bos maken, waarbij een deel van de pioniersoort populier vervangen zal worden door langzamer groeiende soorten als eik, beuk, es en esdoorn.

Landschap door mensenhand gemaakt

Eveneens kenmerkend voor het Flevolandse landschap zijn de windsingels rond de boerenerven en de laanbeplantingen langs wegen. Het Flevo-landschap beheert een aantal wegbeplantingen. Naast regulier onderhoud zoals snoeien en dunnen, zal een aantal wegbeplantingen met voor ziekte gevoelige soorten als iep en wilg vervangen moeten worden.

Uniek voor Nederland is de landschapskunst: een vorm van kunst die gebruik maakt en opgaat in het landschap. Het Flevo-landschap is de trotse eigenaar van de landschapskunstwerken Observatorium van Robert Morris en Aardzee van Piet Slegers. Samen met culturele organisaties in Flevoland spant Het Flevo-landschap zich in om deze Landschapskunstwerken bekender te maken onder het publiek.

Hoewel de Flevolandse natuur dus grotendeels is aangelegd, beheert Het Flevo-landschap ook een prachtig oerbos: het Wilgenbos nabij Almere is een spontaan ontstaan natuurgebied.

Natuurpark Lelystad: buitenbeentje als publiekstrekker

Natuurpark Lelystad is een heel bijzonder gebied. Oorspronkelijk aangelegd als wandelpark voor de Lelystedelingen heeft het zich ontwikkeld tot een waardevol natuurgebied met een extra aantrekkingskracht vanwege de verscheidenheid aan gehouden dieren. Onder halfnatuurlijke omstandigheden leven in ruime leefgebieden een aantal zeldzame Euraziatische grazers als wisenten, Przewalskipaarden en Pater Davidsherten. In het Natuurpark is verder een prehistorische nederzetting gevestigd. Het Natuurpark telt jaarlijks zo'n 150.000 bezoekers.

Oude historie op jonge bodem

De relatief jonge polders van Flevoland herbergen enkele zeer eerbiedwaardige historische schatten. We zijn trots dat een groot deel van het voormalig eiland Schokland, het eerste Unesco werelderfgoed in Nederland, aan onze handen is toevertrouwd. Ook het oude havenhoofd Elburg, liggend in het Greppelveld, getuigt van de Zuiderzeegeschiedenis. En dan zijn er nog de talloze scheepswrakken die her en der veilig afgedekt in de terreinen liggen.

Een bijzondere schat van geologische aard vormt het reservaat P. van der Lijn. Een grondmorene uit de voorlaatste ijstijd, mede gevormd onder invloed van Eemzee en Zuiderzee wordt nu omsloten door het Urkerbos.

Natuurterreinen van Het Flevo-landschap

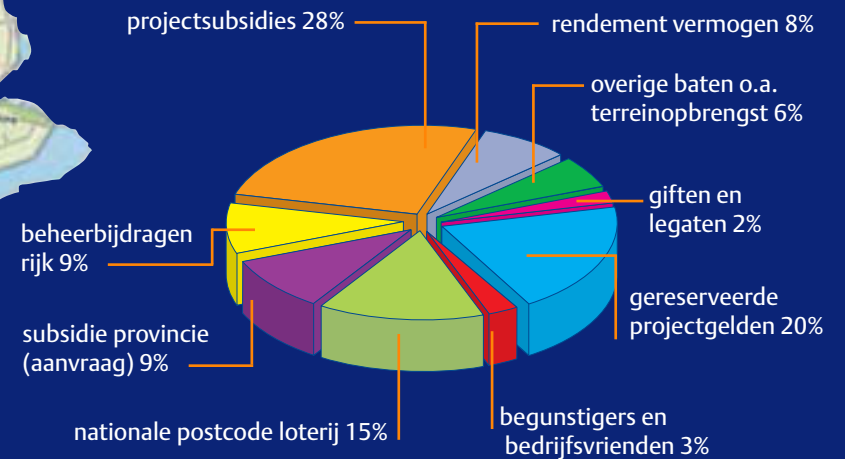
- 1 Friese Hoek
- 2 Ruttensevaartbos
- 3 Venetocht
- 4 Strook A6
- 5 Polenwegbosje
- 6 Rotterdamse Hoek
- 7 Noordermiddenweg
- 8 Casteleynspas
- 9 Zuiderbosje
- 10 Schokland
- 11 Tollebekerbos
- 12 Urkerbos
- 13 Toppad
- 14 Karel Doormanwegbosjes
- 15 Windvaanbosje
- 16 Kamperhoek
- 17 't Zand A72
- 18 Observatorium
- 19 Greppelveld
- 20 Natuurpark Lelystad
- 21 Larserringweg
- 22 Larservaartbos
- 23 Meerkoetenweg
- 24 Burchtkamp
- 25 Eendentocht
- 26 Vogelweg
- 27 Larserbos
- 28 Wildwallen
- 29 Heggenlandschap
- 30 Meeuwenweg
- 31 Knarbos
- 32 Knarweg
- 33 Ooievaarweg
- 34 Wilgenreservaat
- 35 Lepelaarweg
- 36 Lepelaartochtstrook
- 37 Aardzee
- 38 Roerdomptochtstrook
- 39 Grote Trap
- 40 Paddenpoelen
- 41 Ibisweg
- 42 Reigerplas
- 43 Ooievaarplas
- 44 Wilgenbos
- 45 Wilgeneiland
- 46 Vaartsluisbos
- 47 Lepelaarplassen
- 48 Pampushout
- 49 Stichtse Putten
- 50 Rassenbeektocht
- 51 Gorzenveld
- 52 Gruttoveld
- 53 Winkelse Zand
- 54 Priembos

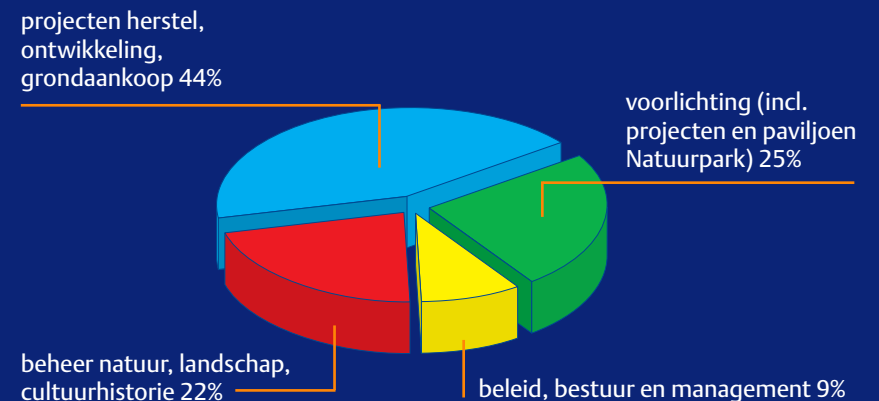
Het Flevo-landschap in cijfers

- Ruim 4500 ha natuurareaal
- 3 bezoekerscentra
- 25 medewerkers
- 120 vrijwilligers
- Bijna 10.000 begunstigers
- De begroting voor 2006 van Het Flevo-landschap bedraagt ruim 6,5 miljoen euro. Dit betreft de reguliere exploitatie en de geplande projecten gezamenlijk.

Beschikbaar voor doelstelling

Besteding aan doelstelling

Uw betrokkenheid en steun zijn onmisbaar

Het Flevo-landschap is een provinciale organisatie en de betrokkenheid en steun van de Flevolandse bevolking zijn onmisbaar. Natuurlijk onderhouden wij contacten met de overheden, maar minstens zo belangrijk is het contact met onze bezoekers en begunstigers en met het Flevolandse bedrijfsleven.

Al bijna 10.000 personen kozen ervoor begunstiger te worden van Het Flevo-landschap. Met een jaarlijkse bijdrage steunen zij ons werk en als tegenprestatie ontvangen zij het Magazine en kunnen gratis deelnemen aan excursies en regiobijeenkomsten. Bovendien parkeren begunstigers gratis in Natuurpark Lelystad. Maar ook met een gratis abonnement op onze digitale nieuwsbrief, een regelmatig bezoek op de website of een kijkje in een van onze bezoekerscentra blijft u op de hoogte van alle ontwikkelingen.

Vrienden van Het Flevo-landschap

Niet alleen particulieren, ook bedrijven kunnen het werk van Het Flevo-landschap ondersteunen. Al ruim 25 organisaties gingen een Vriendschap met Het Flevo-landschap aan als Vriend, Zilveren Vriend of Gouden Vriend.

Interesse?

Wil u ons werk steunen? Voor maar € 16,- bent u al begunstiger van Het Flevo-landschap. Kom langs bij een van onze bezoekerscentra of meldt u aan via de website. Voor meer informatie, ook over mogelijkheden voor bedrijfssponsoring, kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met Het Flevo-landschap: 0320-286111.

Natuur dichtbij 20 Jaar

HET FLEVO
LANDSCHAP

Het Flevo-landschap
Postbus 2181
8203 AD Lelystad
Tel. 0320 286 111
www.flevolandschap.nl

Bezoekerscentrum 'De Trekvogel' bij de Lepelaarplassen in Almere